

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 15 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEK

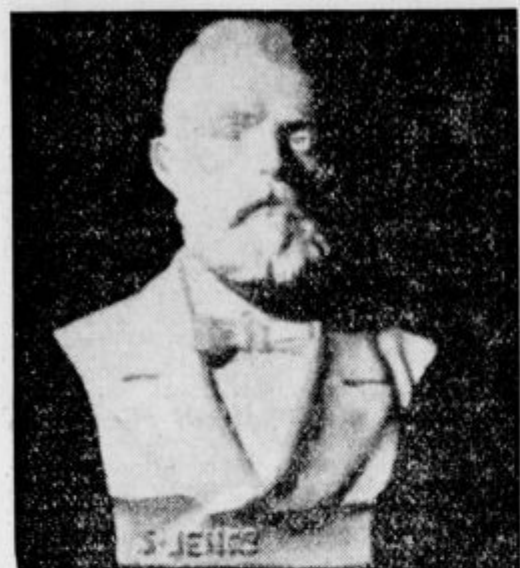
Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

K 100 letnici rojstva Simona Jenka

Sorško polje svojemu pesniku

4000 čestilcev slovenskega pesnika se je zbralo v Mavčičah k proslavi

Mavčice, 18. avgusta.

Vse vasi Podrečja, Mavčice in Praše so slavnostno okrašene in pripravljene, da sprejemajo goste, ki se pridejo pokloniti Jenkovemu spominu. Ves trg pred podreško cerkvijo, kjer je stala rojstna hiša pesnikova, je bil v državnih zastavah — spomenik Jenkov pa je bil ovit v vence. Ob 9 zjutraj je bila sv. maša, ki jo je daroval prof. Solar, ki je imel med sv. mašo primeren nagovor. Pozival je vernike, da molijo k Bogu za dobre voditelje naroda in umetnike, ki so dar božji.

Po sv. maši so zapeli tudi Jenkovo »Z močnim žumom s kora...« Nato je bila kratka komemoracija pri spomeniku. Predsednik pripravljalnega odbora, g. šolski upravitelj Ločniškar, je v kratkih besedah podal življenje pesnikovo in povdaril pomen priveditve. Nato je v imenu primorskih Slovencev pozdravil navzoče g. Albert Sink in položil venec na spomenik. Šolski otroci so krasno zapeli pod vodstvom g. Pišlarja par Jenkovih pesmi ter znano pesem »V Sloveniji je lepo...«, moški zbor pa je zapel »Morje Adrijsko...« Po komemoraciji se je delegacija pripravljalnega odbora odpeljala v Kranj in položila venec na grob pesnikov. S tem je bil dopoldanski program končan.

Popoldansko slavlje

S popoldanskimi vlaki so prišli gostje iz Ljubljane, nakar se je razvil sprevod do Podrečja. Sprejeli so jezdi domači fantje v narodnih nošah na močnejših konjih, katerim je sledilo več lojtrskih voz, okrašenih z zastavicami.

Ob 3 popoldne je otvoril slavnost g. šolski upravitelj Ločniškar. Sledila je zborna deklamacija o Jenkovem rojstvu iz Pregljeve »Simonec«. Nato je govoril g. dr. Dragotin Lončar.

Govor dr. Lončarja predsednika »Slov. Matice«

Dr. Dragotin Lončar je v svojem izklesanem govoru postavil na Jenkovem Sorškem polju tako živ pesnikov lik pred poslušavce, da se je zdelo, kot da stoji med nami in da slišimo zopet njegov pozdrav: »Pozdravljeno bodi Sorško polje, kjer moji očci v grobih leže,« ki ga pošilja vsej zavedni Sloveniji in vsem zavednim Slovincem.

Govornik si je stavil nalogo, da nam našega izrazito slovenskega pesnika pokaže v teh čistih domoljubnih barvah, ki jih ničesar, ne tujina in

ne razočaranja niso mogla iz njegove ustvarjajoče osebnosti izbrisati. Citat je sledil citatu, skrbno izbrani vsi, iz njih pa žubori vsa polna pesnikova ljubezen do svoje zemlje, do svojega jezika, do slovenske kulture, želja, da bi enkrat ta njegov narod »imel jasne dneve,« da bi se uresničil njegov vzor: združjenje vseh razkosanih udov v celoto in osvoboditev celote od vsake vladavine, ki ne izvira iz lastne volje prizadetega ljudstva. Razlagal je pojem narodne svobode, kot jo je opeval pesnik, odkrival pesnikovo duševno bol vsled narodne nesamostojnosti, ki jo je zajel v tako globoko občutene verce: »Bridka žalost me prešine, ko se spominam domovine, vsemu svetu nepoznane, od nikogar spoštovane.« Zato si je pesnik dal nalogo buditi slovenski narod k samozavesti, k pogumu, k ustvarjajočemu optimizmu, da se enkrat konča sramotno dejstvo, »da tujec pri nas hlače nosi, mi pa Boga hvalimo, da nam je zanje dal krilo.«

Dr. Lončar je šel še globlje in skušal doumeti, odkod je Simon Jenko zajemal svoj optimizem, da bodo po njegovi smrti »zasijali jasni dnevi«. Na to odgovarja, da je tudi Jenko takrat navzlic vsej svoji boli nad sedanostjo stavil vse svoje upe v to, kar govornik imenuje »slovenski program«, to je na »zvezo sorodnih narodov na osnovi enakopravnosti.« Ta slovenski program je bil nov in dal ga je Havliček, ko je dejal, »da je boljše ljubiti manj ljudi, a te korenito in iskreno, kakor pa mnogo, a vsakega le malo.« Prvi slovenski program je pojmoval slovanstvo v širini, ker je naše očete mamila zunanost števila. Mlajši rod pa je slovanstvo bolj pojmoval v globini, ker je prvo notranja ubranost, duh in omika. Staro »slovanstvo« je imelo za sluzgo, da je nas Slovence zbudilo iz stoletnega spanja in mrtvila k zavesti, novemu »slovanstvu« pa pripada naloga, da izvede pravilno življenje, po katerem dobe vsi njegovi narodi kruha in svobode. Prešeren se je v početku uprl sanjaviosti v pojmovanju slovanstva. Prestop k drugi slovenski narodnosti je odklonil kot odpadništvo. Prav tako, a tudi ne popolnoma enako Simon Jenko. Južne Slovence je bodril k složnosti: »Kar je, bratje, vas od Balkana do Triglava, vsi edini, ene majke sin, ena vam je očetnjava, ena misel naj vas vlada od Trsta do Carigrada.« Jenko je postal načelni glasnik južnega slovanstva v dobi, ko smo Slovenci napravljali prvi korake v javnost in nam je Avstrija pomenila neprestopen okvir državnega življenja.

Dr. Lončar podaja na koncu analizo pesnikovega še nekoliko sanjavega slovanstva, ki ga je snoval na nekem krvavem preobratu, ko »napoči dan slovanščine in to v zvezi z Rusijo. Prišel je krvavi preobrat, da, ki je osnoval tri slovanške države, a ne samo s slovanstvo ali rusko pomočjo. Simon Jenkova vera v rusko vlogo je doživela tragičen polom. Nam Slovincem je prinesel ta tolikanj opevan »krvavi dan« nekoliko oddiha, toda udaril nas je še bolj, ker nas je še bolj razkosal, ker je itak mali skupini odtrgal še eno tretjino narodnega telesa. To pa vsled tega, ker je bilo pri nas mnogo preveč meglenega slovanstva, ki se je za druge navduševalo in od njih pomoči pričakovalo, a se ni dovolj brigalo zase, da potrebujemo tudi mi bolj kot kdaj kruha in svobode. Slovenci se morajo otresti sanj in zablot ter enkrat pogledati resnici v obraz z jasno mislijo in s vztrajnim delom.

Simon Jenko bi bil zaslužil boljše usode in priznanje, dokler je še bil živ, je dejal dr. Lončar. Naša dolžnost je, da krivice očetov popravimo, da se naučimo, da še za življenje upoštevamo tiste, ki so v tene, ki s svojim umom resnično koristijo slovenski skupnosti.

Škoda, da ni bilo ojačevalca, ki bi pripomogel, da bi tudi oddaljenejši poslušalci mogli slediti tem tehtnim mislim. Nato je zbor akademikov recital

pesem »Od Balkana do Triglava«. Sledil je govor Tineta Debeljaka, ki je v prelepi besedi predstavil tisočim slovenskega ljudstva njegovega pesnika, pesnika slovenskega dekleta in vasi in domače grude.

Govor T. Debeljaka kulturnega urednika »Slovenca«

Medtem ko je dr. Dragotin Lončar orisal pesnikovo slovanstvo, južnoslovanstvo in slovenstvo, je urednik Tine Debeljak analiziral predvsem Jenkovo liriko, kajti

»Zato smo se zbrali v njegovi rojstni vasi in z nami ves slovenski narod, od predstavnikov najvišjih kulturnih ustanov, čuvarjev slovenskih vrednot, do zemlji najzvestejših ratarjev, da se poklonimo pesnikovu geiju in proti Levstikovemu sumničanju potrdimo v njem pesnika slovenske zemlje in slovenskega duha.«

Nad slovenskim patriotizmom pesnika Simona Jenka so torej nekateri dvomili, češ, da je zasanjal neko romantično slovanstvo in da se mu je zato slovenski narod zdel še bolj majhen. Krivi smo temu sami, ker si nismo znali dati zgodovine!

»Da, Slovenci — po Jenkovi tožbi — nimamo zgodovine, ne bere se v zgodovini narodov v zlatih črkah pisana povest našega rodu, nimamo slavne zgodovine, da bi se zbirali ob obletnicah sijajnih narodnih dogajanj; mi se zbiramo ob godovih naših kulturnih delavcev, pesnikov, ki so glasniki naše notranje boli in rasti, luči na gorah, ognji, ob katerem gori naša pesem in ki sveti našim očem, da vidijo bodočnost. Slovenski narod je od nekdaj postavjal spomenike svojim velikim možem in ob vsakem jubileju je ob njih spominskem kamnu ukresal novega duha za potrdilo v bodočnost. Tako ob Prešernu in Levstiku, ki sta postala slovenska »programa«. Danes smo prišli obiskat Jenka — stoletnika, ki ni še postal »program«, ker je umrl mlad — 34 let, pa je tako slovenski človek, tako naš, priprost, kot vsak kmečki fant z našega polja.«

Jenkova rojstna hiša na Podrečju

Govornik nadalje analizira pesnikovo življenje in njegovo umetnostno pojmovanje, ki ga zavija v naslednji zelo posrečeni lik:

Jenko že ni bil več sin gotske romantike, ki je ljubila mrak in bol, temveč že tiste, ki se je predajala luči, soncu in čutnim radostim ter je v ljubezni doživljala slast »nebo« in ne več »pekla«. Sam Jenko poje: »Naj se grom razlega, naj se zemlja strese — jaz pa vendar imam le na nji nebesa!« Na zemlji, v opoju čutov, v menjavi sonca in senci! — Jenko je bil tako že pozitivističen romantik, ki je gledal in živel življenje tako, kot je, ozarjeno le po sentimentalnem čustvu, predvsem ljubavnem in domoljubnem. Taka čustvenost je glavni motiv Jenkove pesmi, tista lahka, melka in strastna, ki je današnji svet ne ceni več, pa je tako pristno človeška, kot je pristna vsaka ginjenost. In te čustvenosti ni Jenko skrival za kopo besedi, temveč je jo podajal v najpreprostejši obliki narodne popevke, nazorne in otipljive, da si jih je rod, ta najboljši ocenjevalec pravih vrednot, prisvojil takoj kot svoj lastni izraz. Niti Gregorčič pozneje se ni tako približal narodnemu pevskemu čustvu in njegovemu realistično sentimentalnemu življenjskemu nazoru kot Jenko, ta pesnik najlepših

Enooki svetovni letalec Post, ki se je te dni smrtno ponesrečil

naših ponarodilih pesmic, ki jih pojo še danes fantje v zadnji zagorski vasi, ne vedoč za njih očeta.

Govornik preide nato na študij Jenkove lirike, ki jo razdeli v ljubavne pesmi, v domovinsko poezijo, v romantično slovanstvo in južnoslovanstvo. Liriko in v opevanje lepote domače vasi. Za vsako poglavje podaja par učinkovito izbranih citatov, ki na prisotne globoko vplivajo.

»In zato je prav,« pravi Tine Debeljak, »da ob svoji stoletnici vidj prav iste pomorne Gorenjke v belih pecah in ko bi zdaj vstal iz groba, bi se gotovo pomešal med fante in vas gledal ob kraju, slovenskega dekleta, ki jim je veljala njegova ljubezen: slovenskemu dekletu in sorskem polju.«

Svoj govor, ki ga je ljudstvo poslušalo v sveti tišini in ki se je zdel, da kliče nazaj med žive tega sinu sorskega polja, je govornik končal s sledečimi učinkovitimi besedami:

»On, ki je pel »Gorje, kdor nima doma«, je našel svoj dom na tem polju, ki je rodilo njegovo veliko umetnost. Zato je razumljivo, da je pisatelj Pregelj v času največjega narodnega kolebanja prišel prav na Jenkovem grobu do misli, ki jo je posvetil vsem narodnim omahljivcem: »Ali si iz zemlje in matere, sorodnik moj, ali nisi? Kako pa učiš? Da smo plemenska čreda in da nismo narod in ne bomo? Da so nam meje preozke? Da tudi v svojo bodočnost verjeti ne moremo? Prijatelj moj, tvoje ime je hudič, zato, ker nimaš stopala... ker nisi zletel v višino... ker ne ljubiš... ker le šteješ...« Ob tem, da je Jenko trdno stal, da je imel stopala — Sorsko polje, slovensko zemljo, ki jo je ljubil nadvse in jo izrazil v svojih pesmih, ni bilo nemestno, da je Pregelj prav v njegovem imenu preklel vse tiste, katerih srce ni ostalo zvesto in ki so razrušili trdne vase, spajajoče slovenskega človeka z njegovo zemljo. Prav tako misel je izrazil namreč Jenko sam!

Ko smo danes Jenku za stoletnico rojstva napravili obisk v domači fari, smo se prišli zahvaliti za njegovo lepo pesem, ki nam je danes tako potrebna, njegovo pesem, ki gre od srca do srca, za prisnost njegovega človeškega čustvovanja in za navdušenost njegovega slovanstva, ki tudi nam — njegovim potomcem ne sme nikdar biti poceni krama za morebitno skledo leče.

Koncert pevskih zborov

Po govoru so nastopili zbori Sorskega polja in sicer iz Kranja pod vodstvom g. Mohorja, iz Preske pod vodstvom g. Trameta, iz Strazišča pod vodstvom g. Kerčiča, iz Sore pod vodstvom g. Bernarda, iz Preske-Medvod pod vodstvom g. Kerčiča, iz Vogelj pod vodstvom g. Siera, iz Trboja pod vodstvom g. Pišlarja in iz Mavčic pod vodstvom g. Pišlarja. Za to priliko je bilo uglasbenih več novih pesmi (gg. Tomc, Puš in Laharnar). Koncert Jenkovih pesmi je pokazal višino naših podeželskih zborov in priljubljenost Jenkovih pesmi. Kot zadnja točka akademije je bila igrana dramatizirana novela Simona Jenka »Tilka«, ki jo je za to priliko priredil akademik Sitrer. Glavne vloge so z velikim uspehom resili g. Peter Aljančič (Tilka), gđc. Milka Hlebecova (Micka) in g. Ivan Oman (Jernej).

Po predstavi je godba »Sloge« iz Ljubljane pod vodstvom g. Svetla razvila prosto zabavo.

Udeležba je bila ogromna, saj se je udeležilo proslave nad 4000 ljudi. Vse Sorsko polje se je zbralo t dan v Podrečju. Prav tako zastopniki kulturnih društev in ljubljanske univerze: g. dekan prof. M. Kos, A. Serko, prof. J. Polec, naši prosvetni delavci prof. dr. A. Breznik, prof. Sovre, dr. Kolarič, zastopniki oblasti g. glavar Gregorin, poslanec Semrov in drugi.

Smrtna nesreča velikega finančnika

Berlin, 18. avg. b. Listi prinašajo nekaj podrobnosti o avtomobilski nesreči, ki je zahlevala življenje sira Basila Blacketta, enega od pogubnejših angleških narodne banke in gospodarskega strokovnjaka svetovnega slovesa, ki je bil tudi solastnik velikega števila močnejših angleških podjetij doma in v kolonijah. Nesreča se je zgodila pri Marburgu, ko je hotel z avtomobilom čez želez-

niško progo, a ga je zajela lakomotiva vlaka, ki je nenadoma pridiral okrog ovinka. Lokomotiva je vlekla avto zelo daleč seboj in ko so Blacketta in njegovo 60 letno spremljevalko dvignili iz avtomobila, je še komaj dihal in je kmalu nato tudi umrl. (Pušica na sliki kaže kraj nesreče in priča, kako daleč je lokomotiva vlekla seboj nesrečni avto).

Slovesnost na Brezjah

Brezje, 18. avgusta. Na Brezjah se je danes zbrala velika množica Slovencev, da prisostvuje tradicionalnim vsakoletnim svečanostim. Približno računano, se je zbralo na Brezjah danes 4 do 5 tisoč ljudi. Ko so prišli vlaki s številnimi romarji, jih je počakala domača duhovščina z ljudstvom, nakar se je s kolo dvora razvil velik sprevod proti svetišču. Ob pol 10 je imel stolni vikar g. Košmrlj lepo pridigo, v kateri je naglašal vdanost Slovencev brezjanski Materi božji ter povdarjal, da je današnja slovesnost izraz hvalečnosti Slovencev Materi božji za njen obisk pri evharističnem kongresu v Ljubljani.

Tiho sv. mašo je ob 10 daroval škof dr. Gregor Rožman. Pri maši je bilo ljudsko petje ter so ljudje z zanosom peli iste pesmi kakor na evharističnem kongresu. Za škofom sta darovala sv. maši tudi stolni župnik kanonik dr. Klinar in p. dr. Angelik Tominec. Verno ljudstvo je vztrajalo pri službi božji še čez poldne. Ob 2 popoldne so bile pte li-tanje, ki jih je opravil škof dr. Rožman. Vernike, ki so prišli iz Ljubljane in okolice, so zvečer pripeljali v Ljubljano kar trije vlaki. Letošnje slovesnosti na Brezjah sicer niso bile hrupne, zato pa tembolj priščne in verako porlohljena.

Jubilejne konjske dirke

Ljutomer, 18. avgusta.

Danes je konjereja z Murskega polja doživela svoj praznik. Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru je z jubilejno konjsko dirko na Cvenu pri Ljutomeru proslavilo 60-letnico svojega obstoja. Na glavnem trgu v Ljubljani se je dopoldne vršil sprejem bana dr. Dinka Puca in brigadnega generala Djokića iz Čakovec. Nato se je razvil sprevod jahačev in vozačev na dirkališče.

Obisk popoldanskih dirk je bil rekorden. Zbranih je bilo okoli 5000 ljudi. Poleg že omenjenih odličnikov so se udeležili dirk senator dr. Ploj, z banske uprave pa ing. Zidanšek in ing. Henko, kakor tudi zastopniki gospodarskih ustanov. Posebno privlačna točka je bil jugoslovanski derby, ki se je prvič vozil na evenskem dirkališču. Največja radost je zavladala nad tem, da so vse prve nagrade dobili domači kmetovalci z Murskega polja. Tudi nagrado za jugoslovanski derby v znesku Din 10.000 je prejel domačin g. Ludvik Slavič iz Grad. Njegov konj »Peter pilot« je prejel modri trak. Dirke so potekle v najlepšem redu in brez neizgode, za kar gre zaslugi prirediteljem.

Kolu jahačev in vozačev čestitamo k 60-letnemu jubileju.

Abesinska konferenca razbita

Delegacije se vračajo domov - Vojna v Afriki je skoraj neizbežna

Pariz, 18. avgusta. c. Abesinska konferenca treh velesil je danes storila žalosten konec. Šele danes se je vršila prva plenarna seja konference, ki je trajala samo eno uro.

Zadnji dogodki pa so potekali takole: Sinoči je izgledalo, da smo že tik »porazuma«. Lord Eden je poklical iz Londona sinoči pravnega svetovalec zunanega ministrstva in zahteval, da naj pride z letalom. Sklepati je bilo, da smo sedaj že zelo blizu ugodnega zaključka predhodnih razgovorov. Optimizem je se narasel takrat, ko je po svojem zadnjem razgovoru z Mussolinijem baron Aloisi izjavil, da ima sedaj vsa potrebna pooblastila in da bo lahko z Lavalom jutri sklenil končni sporazum. In res je danes dopoldne ob desetih prišel prvi v zunanje ministrstvo lord Eden in se z Lavalom pogajal do tridesetih na dvanaest. Kmalu nato je prišel v zunanje ministrstvo lord Eden in se z razgovorom do 13. ure z Legerjem. Ko sta oba zapustila zunanje ministrstvo, je Laval izjavil časnikarjem, da je sedaj položaj že toliko dozorel, da je lahko

za pol štirih popoldne sklical sejo konference treh velesil. Povdaril pa je, da je položaj zelo težak.

Seja se je popoldne začela malo pred četrtjo uro. Vsi so mislili, da bo trajala zelo dolgo in je bilo le malo časnikarjev v prednji sobi, ko je prišel Laval zelo razburjen med nje in izjavil, da se je konferenca pravkar razbila. Takoj nato sta prišla iz salona baron Aloisi in lord Eden, tudi zelo razburjena in hitro odšla vsak v svojo smer.

Razburjenje v Parizu je zelo veliko. Italijanska in angleška delegacija zapustita Pariz že noč. Odslej naprej se bo vsaka vlada držala svojih obvez in je za Italijo obvezna samo še pogodba iz leta 1928.

Mussolini navdušale

Rim, 18. avgusta. AA. G. Mussolini je pregledal črne srajce divizije »23. marca«, ki bo odpotovala v vzhodno Afriko. Ki zdaj tabori v Iserniji. Nato je pregledal 135. legijo v Longanu, 192. v Po-

loranelu in 220. v Cantalupu. Črne srajce in prebivalci teh krajev so Mussolinija navdušeno pozdravljali.

Cesar izjavlja

London, 18. avgusta. AA. Današnji »Sunday Chronicle« priobčuje izjavo abesinskega cesarja Haile Selassija, ki pravi med drugim:

Z velikim zadovoljstvom sprejemamo prijateljsvo Velike Britanije. Zavedamo se, da vi Angleži branite naš narod, ki ne zahteva drugega, kakor svojo svobodo. Se vedno verujem, da ne bo italijansko-abesinske vojne. Če pa bi ta nesreča zadela našo državo, smo pripravljeni pasti do zadnjega moža v obrambo svoje svobode. Na italijanski protektorat ne pristajamo v nobenem primeru. Vojna ni neobhodna. Zveza narodov razpolaga z oblastjo in možnostjo, da prepreči italijanske zavojevalne zahteve. Prepričani smo, da bo Zveza narodov na višini svoje naloge tudi po izbruhu morebitne vojne.

Kdo bo „Führer“? Jevtić? Kramer? Hodjera?

Naši lajšisti na lovu za poveljnikom

Belgrad, 18. avg. m. Ze pred dnevi smo poročali o posebni akciji senatorjev dr. Angjelino-
vića, Jovo Banjanina, dr. Zeca in drugih, ki pri-
rejajo predvsem v primorski banovini in v Liki
konferenco, na katerih pletirajo za ustanovitev
nove nacionalistične stranke. Akcija teh senator-
jev se je jasno pokazala že začasa proračunske
debat v senatu, ko ti tako zvaní ultra-nacionalisti
niso hoteli glasovati za pooblastila vladi za tri po-
litične zakone in so šli v svojem strankarskem so-
vrtaštvu tako daleč, da niso hoteli glasovati niti za
proračunske dajatve za vrhovno državno upravo
ter za ministrstvo vojske in mornarice, kar so vsi
pravi rodoljubi obsodili. Ko so se ti senatorji pre-
pričali, da JNS, v kateri so vsi zavzemali vodilna
mesta, tega nestvora, ki je umrl, kakor hitro mu je
bila odvzeta podpora oblasti, ne bo nič več mo-
goče obuditi od smrti, so sedaj ti bivši prijatelji
Svetozarja Pribečevića sklenili, da bodo ustanovili
novo nacionalistično stranko ali, kakor jo sedaj
imenujejo, nacionalistično fronto. Ker so pa še vse
blagodati, ki jih je naš narod prejel od bivše SDS,
v živem spominu, je jasno, da ne bo s prevelikim
veseljem sprejel novega pokreta bivših prijateljev
Svetozarja Pribečevića. V ospredje je stopil sedaj
politični korporal, disident bivše Davidovičeve de-
mokratske stranke dr. Grga Angjelinić, ki vodi to
akcijo. Pripomniti je treba, da niti vodstvo tega
novega nacionalističnega, fašističnega pokreta samo ne
računa na mnogo pristavev.

Znano je namreč, da bodo vstopili v ta pokret
slovenski liberalci, ki jih vodi dr. Kramer, glavni
tajnik umrle JNS, na Hrvaškem Demetrovičev
krilo bivše SDS. Drugo krilo te stranke, ki ga vo-
di Venceslav Vilder in Budisavljević, pa je z dr.
Mačkrom. Med Srbi pa ta stranka sploh ne bo našla
odmeva. Nova stranka sedaj še tudi nima svojega
pravega voditelja, pač pa misli najti, če bi se to
posrečilo, združitve tega novega nacionalno-fašistič-
nega pokreta s Hodjerovo narodno stranko.

Eden od kandidatov za voditelja te nacionalno-
fašistične stranke je tudi Boško Jevtić, čigar poskus
ustvaritve sličnega fašističnega pokreta v naši drža-
vi je že v začetku doživel strahoten poraz. Ker pa
je, kakor je sedaj znano, tudi Hodjera postavil
svojo stranko na fašistično podlago in se je sedaj
tudi sam pokazal v popolnoma pravi luči, ko je za-
vrzel masko demokracije, s katero se je doslej
vedno pojavil pred nacionalistično javnostjo, bo
pokret omenjenih senatorjev, pristavev bivše SDS,
naletel na političnem polju na istotakšno fašistični
pokret Hodjerove stranke. Poskus združitve teh dveh
fašističnih skupin se bo vsekakor napravil. Vpra-
šanje je samo, ali se bo ta poskus posrečil, ter ali
bo Hodjera kapituliral pred senatorji ali senatorji
pred njim.

Prijava radikalne zajednice

Belgrad, 18. avg. m. Prijava jugoslovans-
ke radikalne zajednice notranjemu mini-
strstvu se pričakuje že prihodnje dni. Vrhovni
forumi bivše radikalne stranke, bivše
SLS in bivše JMO, so, kakor smo že poročali,
proučili in sprejeli program in statute nove
stranke. Potrebno je bilo sedaj izvršiti samo
še nekatere formalnosti, ki jih predvideva
zakon o društvih, shodih in posvetih. V prvi
vrsti je bilo treba zbrati podpise predlaga-
teljev te stranke. Zbiranje podpisov v drav-
ski, drinski, dunavski kakor tudi v savski
banovini je že končano. To delo se sedaj iz-
vršuje samo še na področju v nekaterih osta-
lih banovinah. Kakor hitro bodo zbrani vsi

podpisi, bo stranka takoj prijavljena no-
tranjemu ministertvu.

Shodi opozicije

Belgrad, 18. avg. m. Tudi danes je opo-
zicija priredila več političnih shodov. Tako
se je vršil shod opozicije v Glini, na katerem
je med drugim govoril tudi Srdjan Budisavl-
jević, ki je navzočene pozdravil s sledečimi
besedami: »Svobodni narod! Pravim svobo-
dni narod zato, ker se pred kratkim v
svoji svobodni državi nisi bil svoboden, da-

Vlada hoče olajšati nedeljske izlete

Polovična vožnja ob nedeljah in praznikih

za vse brez izjeme za daljave od 6 do 250 km ako kupijo obenem povratni listek

Belgrad, 18. avgusta. Na predlog generalnega
ravnateljstva državnih železnic je prometni mi-
nister izdal odlok o uvedbi nedeljskih in prazni-
skih povratnih listkov z veljavo od 31. avgusta
pod temile pogoji:

1. Popust je 50% za odrasle; za otroke od 4. do izpolnjenega 10. leta, kakor tudi za mlajše de-
čr, za katero se zahteva poseben sedež, pa popust
75% od normalne voznine.
2. popust velja za vse proge od 6 do 250 km
od odhodne postaje.
3. vozni listki se bodo izdajali za drugi in
tretji razred potniških vlakov.
4. potovanje se sme pri odhodu začeti
najprej v soboto oziroma dan pred praznikom ob
12 in končati najkasneje v nedeljo oziroma na
praznik ob 24. uri. Pri povratku se sme vo-
žnja začeti najprej v soboto oziroma dan pred praz-
nikom ob 20 in končati najkasneje v ponedeljek
oziroma dan po prazniku ob 12. Če potovanje pri
povratku ne bi bilo končano omenjene dni ob 12.
plača potnik za progo od postaje, kjer ga dobe ob
12, razliko med normalno in znižano voznino. Če
dobe potnika ob 12 med dvema postajama, se mu
razlika računa od prve prihodnje postaje. Če se
pa potovanje na povratku ne bi začelo ob 12 ome-
njene dni, izgubi znižani vozni listek vsako ve-
ljavo.

Ce gre za dva ali več zapovrstnih prazničnih
dni, kakor za nedeljo in praznik ali kakršnakoli
druga dva ali več praznikov, velja popust, kakor
je povedano v prejšnjih določbah, toda pod pogo-
jem, da se potovanje prične pri odhodu najprej
dan pred prvim prazničnim dnevom ob 12 in konča
najkasneje poslednji praznični dan ob 24. Polova-
nje na povratku se sme v tem primeru začeti naj-
prej dan pred prvim prazničnim dnevom ob 20 in
se mora končati dan po poslednjem prazničnem
dnevom ob 12 popoldne.

Za katere verske praznike bo popust veljal.

— Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongres-
ni trg 2, II. nadstropje (Trgovski učni zavod), je
dosegel v preteklih letih pri svojih učencih najboljši
uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšimi progra-
mi, ki ga izvajajo samo prvovrstne moči. —
Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, stroje-
pisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje
ustmeno ali pisмено vsa pojasnila brezplačno. —
Priporočamo!

nes pa si svobodni! Nato je Budisavljević
govoril o političnem položaju v državi ter
o sporazumu Hrvatov in Srbov.

Drugi shod so imeli opozicionaleci v Klju-
ču. Na tem shodu je med drugimi govoril po-
slanec Čeda Kokanović.

Tretji shod opozicije je bil v Tesliću,
kjer je govoril dr. Cubrilović. Na vseh shodih
so govorniki opozicije povdarjali, da je s
prihodom vlade dr. Stojadinovića bila dana
izvenparlamentarni opoziciji prilika, da pred
širokimi narodnimi sloji pojasni svoje želje
in zahteve. V svojem govoru je isto povdar-
jal tudi Miloš Tupanjanin, ki je med drugim
še dejal, da ima sedanja vlada dr. Stojadi-
novića nalogo, da pomiri politične strasti
ter ustvari novo znošno ozračje med držav-
ljani. Vlada dr. Stojadinovića ima tudi na-
logo, da ustvari vse pogoje za koncentracijo
vseh pravih konstruktivnih narodnih sil v
državi.

bo odredilo vsako pokrajinsko ravnateljstvo za
svoje področje.

Potnikom z nedeljskimi povratnimi voznimi
listki ni dovoljeno prekinjanje vožnje. Pri nakupu
voznega listka mora potnik nalašč zahtevati od
blagajnika nedeljski ali praznični povratni listek,
ki se bo razlikoval od navadnega po tem, da bo
imel na hrbtu posebno znamko.

Novost z uvedbo nedeljskih in prazniških po-
vratnih voznih listkov bo ustregla posebno tistim,
ki žele svoj nedeljski ali prazniški počitek
(weekend) prebiti s kratkimi izleti. Prebivalstvu
večjih krajev se tako omogoči, da bodo svoj nede-
ljski počitek prebili v prirodi, prebivalci iz okolice
bodo pa čez nedeljo ali praznik lahko prišli v
mesto.

Z uvedbo teh voznih listkov se bo vsekako po-
večal promet, saj ti listki ustrezajo potrebam po-
tujočega sveta, kar se vidi že iz množičnih
prošenj ustanov, ki se bavijo s tujskim prometom.
Razen tega je izkušnja pokazala, da so takšni vo-
zni listki v vseh državah, kjer že zdavnaj obstoje-
je, pokazali lepe uspehe tako glede povečanja pro-
meta kakor tudi povečanja železniških dohodkov v
dneh, ko ljudje ne potujejo po kupcih.

Nova turistična pot v Bohinju

Belgrad, 18. avgusta. m. Radi razvoja turizma
je ministrski svet odobril pogodbo, ki jo je skle-
nila gozdna uprava v Bohinjski Bistrici z Marico
Jeraj, upraviteljico hotela Sv. Janez za zgradi-
tev steze na zemljišču verskega zaklada gozdne
uprave v Bohinjski Bistrici. Steza bo vezala turi-
stični penzion, ki ga je zakupnica zgradila na pri-
vatnem zemljišču nad hotelom Sv. Janez, s cesto
Sv. Janez—Ukane.

Bled se pripravlja na Malo zvezo

Vojni minister na Bledu

Bled, 18. avgusta. Bled postaja zopet središče
jugoslovanske politike. Veliko pozornost in zani-
manje vzbuja bivanje našega vojnega ministra ge-
nerala G. Živkovića, ki ga vsi z največjim spošto-
vanjem pozdravljajo, kjer se pojavljuje ena najpo-
pularnejših osebnosti naše politike. Vojni minister
se je danes zelo svobodno sprehajal po Bledu in je
zelo bilo posebno opaženo, da se je sestal z bivšim
ministrom in prvim slovenskim banom g. inž. Du-
šanom Sernecem. Oba sta se pozdravila kot stara
prijatelja in sodelavca v jugoslovanski politiki.

Belgrad, 18. avgusta. Danes zjutraj je prišel z
belgrajskim brzovlakom na Bled trgovski mi-
nister dr. Vrbanić. Na postaji Lesce-Bled ga je
pričakovala njegova soproga in pa vsi člani grške
in jugoslovanske trgovinske delegacije. Gospod

8. septembra volitve na Poljskem

Sejm brez Nemcev

Ukrajinci dobijo 16 poslanskih mandatov

Varšava, 18. avg. TG. Kandidatna lista za
parlamentarne volitve dne 8. septembra po
predpisih nove ustave so že postavljene. Kakor
znano, hoče ustava, da naj imenujejo
kandidate za predvidenih 104 poslanskih vo-
lilnih okrožij posamezni občinski odbori,
trgovske in kmetijske zbornice, strokovna dru-
štva in razne skupine akademsko izobraže-
nih. Iz spiska je razvidno, da velika večina
kandidatov ne pripada profesionalnim poli-
tikom. Bivših poslancev skoraj ni nikjer. Na-
vzile bojkota, ki ga je opozicija napovedala,
je bilo postavljenih več kandidatov tudi iz
njenih vrst. Izmed ministrov so postali kan-
didati samo štirje in sicer polk. Ślawek, ki
je predsednik vlade, nadalje notranji mi-
nister polk. Kosciakowski, trgovinski minister
Reichman in viceminister za vojsko in mor-
narico general Skladkowski.

† Fran Šuklje

Ob zaključku lista smo sprejeli žalostno
vest, da je na svojem gradu Kamen pri No-
vem mestu umrl v 86. letu starosti bivši
kranjski deželni glavar dvorni svetnik g.
Fran pl. Šuklje. Pogreb bo v torek popoldne
ob 4 na šmihelsko pokopališče. Odličnemu
politiku in kulturnemu delavcu bo ves slo-
venski narod ohranil hvaležen spomin. Naj
počiva v miru, žalujočim svojcem naše glo-
boko sožalje. — Podrobno bo ocenil osebnost
in življenje tega velikega slovenskega moža
jutrišnji »Slovenec«.

† Župnik A. Orehek

Ljubljana, 18. avgusta.
Danes popoldne ob 17 je umrl v Leoniču žu-
pnik na Strugi Andrej Orehek. Pred par dnevi so
mu morali odrezati nogo in je težko operacijo sre-
čno prešal tako, da je bilo upanje, da bo okrevljal in
ostal ohranjen Strugam, kjer je 22 let vneto pasi-
roval in si pridobil s svojim delom za faro in s
svojem svetim duhovniškim življenjem vsa srca svo-
jih župljanov. Pred nekaj leti je dal poslikati svojo
struško cerkev, ki dela čast Tonetu Kraju in je v
ponos vsej Sloveniji.

Rodil se je Andrej Orehek dne 29. novembra
1878 na Moravskem in je bil v mašnika posvečen
leta 1905. Novomašniku je takrat pridigoval dr. Ja-
nez Krek. Služboval je v Knežaku, v Dobropolju,
od tam pa se je preselil v Struge, kjer je ostal do
svoje smrti. Ko bo g. Andrej že davno srohnjel, bo
v Strugah še vedno živela njegova sveta apostolska
beseda, in članki, ki jih je pisal po raznih nabožnih
revijah, bodo še dolgo sveži med našim slovenskim
ljudstvom. Naj počiva v miru!

Rejci malih živali zborujejo

Ljubljana, 18. avg.
Reja malih živali se je v zadnjih letih
izkazala za precej dobičkanosno, zlasti pa
more pomoči malemu človeku, ki z njo mno-
go pridobi, tako na mesu za lastno uporabo,
pa tudi nekaj izrži. Po deželi so se zadnja
leta osnovala številna društva rejcev malih
živali. Ta društva so danes zborovala v Ljub-
ljani ter po svojih delegatih osnovala Zvezo
rejcev malih živali. Ustanovni občni zbor je
bil dopoldne v prostorih Kmetijske družbe
na Novem trgu, prisostvovalo pa mu je nad
20 delegatov posameznih društev. Predsed-
nik g. Kuntara je pozdravil pri otvoritvi
predvsem zastopnika kmetijskega oddelka
banske uprave ing. Jelačina, zastopnika ve-
terinarskega zavoda dr. Kocijana in tajnika
Kmetijske družbe Katola. Nato je imel g.
Kuntara dovršeno predavanje o reji najbolj
dobičkanosne male živali — angorskega
kuncev.

Povdarjal je predvsem, da so rejci angor-
skega kunca opustili športno rejo in se opri-
jeli gospodarske vzreje. Pravilno negovana
dlaka angorskega kunca nudi danes sicer
skromen, a gotov dohodek. Rejci malih ži-
vali se trudijo, da nudijo pomoč v kakršni-
koli obliki vsem onim, ki so potrebni pomoči.
Organizacija rejcev malih živali je pokli-
cana, da podpira splošno prizadevanje za
zboljšanje gospodarsk. položaja. Vir skrom-
nih dohodkov za malega človeka je danes
umna reja malih živali, bodisi ovac ali koz,
perutnine ali kuncev. Najbolj rentabilna reja
pa so angorski kunci in zato je ustanovljena
tudi posebna organizacija. Nato je imel go-
vornik strokovno predavanje o reji angor-
skih kuncev, katerih volno izvažamo v glav-
nem v Francijo, ki je zanjo hvalježen trg.
Žal pa še ne premoremo velikih količin, tako
da bi dosegli za angorsko volno vsaj ceno
500 Din za kilogram ter nam jo Francozi za-
enkrat plačujejo le po 250 Din kilogram. Prav
to pa je namen društva in potujoče razstave,
da propagira rejo angorskih kuncev in s
tem ustvari možnost pridobivanja angorske
volne v večjih količinah.

Po obnem zboru je bila nato otvorjena
prikupna razstava o angorskih kuncih, o
čemer je poročal že nedeljski »Slovenec«.

minister se je v spremstvu svoje soproge in obeh
delegacij odpeljal v Grandhotel Toplice, kjer bo
bival ves čas, dokler bo ostal na Bledu. Verjetno
je, da se bo dr. Vrbanić udeleževal dela trgovin-
ske konference med Grčijo in Jugoslavijo, ker so
se pogajanja zelo zavlekla in bi bilo v interes
obeh vlad, da se čimprej ugodno zaključijo.

Bled, 18. avgusta. m. Bled se pripravlja z vse-
mi svojimi močmi, da čim dostojneje sprejme Malo
zvezo, ki bo na Bledu proslavila 15 letnico obstoja.
V zvezi s temi pripravami je danes dopotoval na
Bled preko Jesenic romunski poslanik na našem
dvoru Gura n e s c u. Gospod predsednik se je na-
stanil v hotelu Toplice. Zadnji čas je bil g. Gura-
nescu zelo dolgo na Dunaju in bo sedaj ostal na
Bledu, da s svoje strani izdela ves program za se-
stanek Male zveze.

V 86. letu starosti nam je po dolgem trpljenju umrl naš preljubi
očka, gospod

Fran pl. Šuklje

bivši deželni glavar kranjski, dvorni svetnik v pok.,
imejitelj reda sv. Save II. stopnje, Belega Orla i. t. d.

Pokopali ga bomo v torek, dne 20. avgusta ob štirih popoldne na
šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, dne 18. avgusta 1935.

Žalujoči ostali

Od Soče čez Zilo

Kraji, ki ne smemo pozabiti, da so slovenski

Goče pri Vipavi

† Msgr. Leopold Cigoj

Umrli je 7. t. m. na svojem rojstnem domu v črniški župniji msgr. Leopold Cigoj, in bil pokopan na pokopališču podružnice rojstne vasi 9. t. m. popoldne ob 4. Pokojni monsignor je bil eden najodličnejših delavcev na cerkvenem polju. Dasi je deloval le 25 let, je izpolnil ogromno delo. Iz Stomaža, odkoder je vplival na versko življenje vse vipavske doline, ga je poklical pok. nadškof dr. Sedej v gorisko malo semenišče za spirituala in podvodjo. Tu je vzorno vršil svojo težko nalogo. Bil je tudi škofijski voditelj Marijinih družb. V spovednici neumorno delaven. Za obilne zasluge je bil letos odlikovan z naslovom monsignor. Pretežno delo ga je ubilo. Zelja, da umre doma, se mu je izpolnila. Spremlilo ga je blizu 50 sobratov, nadškof je v cerkvi blagoslovil truplo. Ob grobu sta mu govorila mons. Valdemarin, direktor malega semenišča in njegov sošolec in dekan črniški Novak. Oba sta ga slavila kot svetega duhovnika. Velikanska množica ga je počastila na zadnji poti. Naj se sveta duša spočije pri Bogu!

† Dr. Joško Štemberger

Umrli je 10. t. m. na Gočah nad Vipavo g. dr. Joško Štemberger v starosti 43 let za jetiko. Pokojnik iz znane spoštovane rodbine, nečak g. kanonika-skladatelja Frana Ferjančiča, je študiral gimnazijo v St. Vidu nad Ljubljano. Zanjela ga je svetovna vojna, bil je v ruskem ujetništvu ter prišel domov v oktobru 1918, ravno k smrti blage matere vdove. Ko je nekoliko okreval, se je z veliko energijo lotil študija ter študiral veterinarstvo na univerzah na Dunaju, Zagrebu in v Napolju, kjer je bil promoviran. Zanjela štiri leta brez službe se je z vsem veseljem lotil posestva, ki ga je prevzel po bratovi službi. V svoji službi strokovnjak, po značaju blag, se je preskušal po dolgi bolezni večkrat previden vdano ločil od tega sveta. N. p. v m.!

★

Zakaj je bil aretiran Ivan Bizjak v Čezsoči. »Istra je v številki 23 z dne 7. junija poročala iz Boveca sledeče: »Pred nekaj dnevi so neznanec v teku noči na hišni zid posestnika Andreja Kavsa v Čezsoči št. 20 napisali: »Judeževa naslednica bodi pripravljena, tvoji dnevi so šteti. Gorje vam, izdajalec!« Napis je bil sestavljen iz pol metra velikih črk, napisanih s črno oljnatno barvo in se je raztezal čez vse pročelje. Posestnikova žena Justina, ki je med vasčani osovražena, a zelo priljubljena pri Italijanih, je bila ona, kateri so namenili ta napis. Gospa Justina bi bila seveda najbolje ukrenila, če bi dala napis takoj prebeliti. Ker se pa zaveda naklonjenosti karabinerjev, je zadevo prej javila na karabinjersko postajo in kot krivca označila Ivana Bizjaka. Naslednji dan je prišlo v vas šest karabinerjev, ki so pričeli s preiskavo in aretirali osumljenega Ivana Bizjaka, ga odpeljali s seboj in pridržali v zaporu dva dni. Med zasliševanjem osumljenca in drugih so dognali, da Bizjak ni kriv ničesar in so ga nato izpustili. Ob splošnem posmehovanju so napis prebelili, da so erke izginile s pročelja hiše. — K temu poročilu smo prejeli z verodostojne strani sledeče pojasnilo: »Ni res, da je bil Ivan Bizjak aretiran in pridržan v zaporu in tudi 6 karabinerjev ni prišlo v vas zasliševati, ampak samo gospod maršalo je prišel napis pogledat. Resnici na ljubo povemo, da je šel Ivan Bizjak naslednje jutro po izvršenem činu sam javit na karabinjersko postajo, da on ni napisal na zid hiše Andreja Kavsa v Čezsoči št. 20 »Judeževa naslednica, bodi pripravljena, tvoji dnevi so šteti. Gorje vam, izdajalec!« Zakaj je šel srajco pral, če je imel čisto? Po mnenju pisca omenjenega članka bi morala gospa Justina (žena Andreja Kavsa), kateri je veljal ta napis, molčati in napis prebeliti, ne da bi zadevo prijavila oblastem. Gospa Justina zato ni prebelila napisa, ker si ne dovoli, da se ji s takimi napisi grozi in sramoti brez kakšnega vzroka; zato je zadevo prijavila oblastem in to šele 1 uro potem, ko je bil že sam Bizjak na karabinjerski postaji. Naslednji dan sta bila klicana gospa Justina in Ivan Bizjak na karabinjersko postajo na zaslišanje. Med zaslišanjem je prosil Ivan Bizjak s solzami v očeh gospo Justino odpuščanja. Ker gospa Justina ni hotela spraviti Ivana Bizjaka v nesrečo, mu je res velikodušno odpustila in ukinila nadaljnje postopanje. Pisca omenjenega članka bi prosili, da se v bodoče bolj natanko informira, preden da nekaj v javnost.

Nadškof Margotti je bil o priliki birmovanja v Tolminu slovesno sprejet. Pred občinsko hišo so ga sprejeli zastopniki oblasti, pri cerkvi so ga pozdravili peveci z latinsko pesnijo. V cerkvi je nadškof tudi pridigoval. Začel je italijanski, končal

Med. univ. Dr. Srečko Pucher

Specialist za zobne in ustne bolezni

Ljubljana, Gregorčičeva ulica štev. 32

Telefon štev. 20-70

sopet redno ordinira od 1/2 7.—1/2 12. in od 2.—

Kako se ponemčuje Koroška

Če hočemo razmere v kaki deželi prav presojati, moramo poznati zgodovino dotične dežele. Če bi kdo danes prišel na Koroško in deželo površno prepotoval, bi ne mogel prav presoditi razmer in dejanskega stanja.

Okrog l. 1880 je bila Slovenska Koroška še trdo slovenska. Ljudje niso znali še nič nemško — izjeme so bili le redki posamezniki, ki so bili poslani v Celovec v šole. Če je kdo prišel v oni dobi na deželo in ni znal slovensko, se je mogel z ljudmi pogovoriti samo s pomočjo tolmača! Tako trdo slovenska je bila Slovenska Koroška še pred pol stoletjem!

Ce bi bili tedaj poslani na slovenske župnije nemške duhovnike nezmerno slovenskega jezika, bi bili ti enostavno nemogoči! Ljudje bi jih ne bili niti za silo razumeli! Šele nemška šola je pripravila pot nemškimi duhovniki.

Vzemimo župniji Vrata in Podklošter v Sp. Ziljski dolini. Do poloma stare Avstrije je bil za župnika v Podkloštru dr. Franc Cukala, zdaj ravnatelj bogoslovja v Mariboru. Njemu so tik pred vojno poslali nemškega kaplana Jurija Riederja, ki pa je komaj za silo znal slovensko. Dr. Cukala je skrbel, da se je slovenskim župljanom slovensko pridigovalo in da so se slovenski otroci učili verouka v materinščini. Ker nemški kaplan Rieder za to ni bil sposoben, je moral Podklošter v kratkem zapustiti.

Kako pa je izgledalo v Podkloštru pred pol stoletjem? Prvi letnik »Mira«, ki ga je Andrej Einspieler začel izdajati l. 1882, takole poroča: »V spodnjem razredu šole v Podkloštru je bilo 99 učencev, od teh je nadučitelj sam 91 zapisal v zapisnik za Slovence in le 8 za Nemce. Torej ni bilo Nemcev niti eno desetino! A kaj so storili? Dali so Podkloštru in ravnatelj sosednjim Vratam nemški šoli, ki sta izgledali takole (glej »Mira«, št. 1882): »Učni jezik je samo nemški. Le v

prvem razredu so prisiljeni, z otroci nekoliko slovensko govoriti, ker bi jih drugače ne razumeli. Toda že v prvem letu morajo otroci nemško moliti. Otroci tedaj ne znajo prav nič slovensko brati, še manj pisati. Zato pa tudi g. katehet ne more otrokom katekizma v roke dati, ker nemškega bi ne razumeli, slovenskega pa brati ne znajo.

Na Vratih je bilo istega leta 190 otrok v šoli, od teh je bilo 154 slovenskih (torej nad 80%) in le 36 nemških, od katerih jih je pa 7 dobro slovensko razumelo. Upeljali so nemško šolo — in danes po preteku pol stoletja župnikujeta v Podkloštru in na Vratih župnika-Nemca, nezmerno slovenske! V cerkvi in v šoli je vse nemško! Tako se ponemčuje na Koroškem!

Vzemimo župniji na lepi Celovski ravnini. Pred pol stoletjem so bile to trdo slovenske župnije, ljudje s prav malimi izjemami sploh nič nemško niso znali. Upeljali so nemške šole. V tisti dobi je prišel v šolo v timeniški župniji nadzorovatelj šolski nadzornik. Poklical je deklico in ji velel, naj bere iz nemškega berila. Gladko je brala. Potem ji je ukazal, naj pove, kaj je brala. A je molčala ko grob. Nazadnje je jokaje povedala, da ni ničesar razumela. Na celi celovski ravnini, v župnijah: Grabštajn, St. Peter, Pokrče, Timenica, St. Tomaž, St. Lips ob Krki je bilo tedaj trdo slovensko prebivalstvo, ki ni prav nič znalo nemški. In danes? Zalostna nam majka! V večini teh župnij se danes v cerkvi bohotno širi nemščina! V St. Tomažu pastiruje upravitelj Jakolič, doma iz Tržiča na Gorenjskem, a v celovških šolah popolnoma ponemčen, ki, četudi zna, enostavno neče pastirovati po slovensko! Sosedne Otmanje se pred 50 leti slovenske, so zdaj že zelo ponemčene. Ponemčila sta jih šola in cerkev. Podružnica Otmanj je Sv. Helena na Magdalenski gori. To je naravni mejnik med nemško in slovensko Koroško.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Zakopani zakladi Vojna blagajna turškega vojskovodje. Inkin zaklad. Srečni otroci

Mnogi ljudje so dolgo časa sanjali o zakopanih zakladih in jih zaman iskali leta in leta. Bili so platonci, ki so v ta namen žrtvovali vse svoje premoženje, nekateri so pa bili tako srečni, da so zaklad našli čisto slučajno.

Leto dni pred balkansko vojno je kmet Mihajlo Prankev v Bolgariji našel velik zaklad. Ko je hodil po bregu nekakega potoka, je zapazil vogal z železom okovanega zaboja, ki je štrlel iz zemlje. Prankev ga je izkopal in komaj dvignil, čeprav ni bil večji od manjšega ročnega kovčka. V zaboju je bilo zlato. Kakor je znano, je zlato za platino najtežja kovina. Kubični decimeter zlata tehtal nad 19 kg, torej je devetnajskrat težje od vode. V majhnem ročnem kovčku lahko spraviš 80 do 100 kg zlata.

V zabojčku Bolgara Prankeva je bilo deset tisoč britkih funtov, ki odgovarjajo današnji vrednosti treh in pol milijona dinarjev. Ugotovili so, da je bil to del vojne blagajne turške armade, ki je leta 1878 tam doživela velik poraz. Denar je zakopal nesrečni poveljnik turških čet Fuad paša. Njemu je sultan po izgubljeni bitki postal svileni vrvice, kar je pomenilo, da se mora sam obesiti. Da ne bi denar prišel v sovražnikove roke, ga je paša zakopal. Čez dvajset let je potok spremenil strugo in tako je prišel zaklad na dan. Ljudje so namreč izračunali, da je morala pašina blagajna svoječasno biti zakopana najmanj 40 m stran od potoka. Prankev je dobil polovico najdenega zaklada in je še danes eden najbogatejših ljudi na Bolgarskem.

Doslej je bil največji zaklad najden leta 1827 v bližini grada Alvarado v Mehiki, nedaleč od morja. Delavci so pri kopanju temeljev za neko hišo našli na podzemski prostor, v katerem so našli bajno bogastvo. Razno hišno in cerkveno orodje, vse iz suhega zlata. Med zlatimi predmeti je bilo tudi veliko dragih kamenj. Ves zaklad je tehtal okrog 1200 kg. Bil je to zaklad, ki so ga stari Španci vzeli domačinom, potomcem Inke. Naknadna preiskava je dognala, da je bila tam v 16. stoletju utrjena naselbina, ki jo je uničil požar. Indijanci so napadli Špance in jih vse poklali. Zaklad je bil poskropljen s človeško krvjo, ki je zahtevala še nove žrtve. Eden od

sedmih delavcev, ki so našli zaklad, je bil pošten, in je o tem obvestil lastnika zemljišča. Ostalim delavcem to seveda ni bilo všeč, zato so oba ubili. Se isto noč je prišlo med delavci do krvavega spopada. Potegnili so nože in navalili drug na drugega. Končno so ostali pri življenju samo trije, pa tudi ti niso dolgo uživali zaklada. Oblasti so jih prijele in obesile. Mehška pravica je z njimi hitro obračunala, zaklad je pa pripadel državi.

Niso redki slučaj, da otroci najdejo med igrami na ulici, na dvorišču ali v parku razne dragocene stvari in denar. Največje sreče so pa v tem imeli otroci angleškega kolonialnega častnika polkovnika E. Woodsa, ki so pred nekaj leti med igro našli vretico z zelenimi, rdečimi, plavimi in belkastimi kamenčki. Na soncu so se lepo svetili, če so jih pa vrgli v vodo, so se zablistali. Otroci so se s tem dolgo zabavali, ostanek kamenčkov so pa pustili za naslednji dan. To je bilo v garniziji njihovega očeta v Kalkuti. Doma so otroci pripovedovali staršem, kaj so našli in jim pokazali ostale kamenčke. Bili so to sami nebrušeni smaragdi, rubini, safiri in demanti, od katerih je bil največji smaragd 35 karatov. To drago kamenje je predstavljalo veliko vrednost. Ker niso mogli ugotoviti lastnika teh dragih kamnov, je vse pripadlo polkovniku Woodsu, ki mu več ni bilo treba skrbeti, kako bo preskrbel otroke za bodočnost.

»Štefek, ali si imel kakšne jezikovne težave v Londonu?«
»Jaz ne, ampak Angleži.«

»V kateri razred hodiš, fantek?«
»V prvi.«
»Kdo pa je najmočnejši v razredu?«
»Gospod učitelj.«

»Obtoženec, ali mi morete pojasniti, kako je tele vašega sosedja prišlo v vaš hlev?«
»Lahko, gospod sodnik, če mi daste nekaj časa za premislek.«
»V redu! Šest mesecev zapora.«

K vodni katastrofi v severni Italiji

Porušeni most pri Ovadi. Na nasprotni strani so vodne mase tako temeljito porušile hiše, da so ostale samo ruševine in se skoro ne pozna, kje so stale hiše

Nedeljski sport

Plavalni dvoboj Ljubljana - Zagreb

Ljubljana je zmagala s točkami 47:31 - waterpolo 3:3

Rogaška Slatina, 18. avg. Uprava banovinskega zdravilišča v Rogoški Slatini je svojim gostom pripravila danes prijetno presenečenje. Povabila je ljubljansko in zagrebško podzvezo, da nastopita s svojimi najboljšimi plavalci in plavalkami v dvoboju.

Tekmovanje se je vršilo danes v krasnem novem 33,33 m dolgem plavalnem bazenu zdraviliškega kopališča. Reprezentanca Ljubljane je bila sestavljena iz članov SK Ilirije z Draškom, Vilfanom, Schellom in Grošljevo na čelu ter ojačena s Cererjem iz Kamnika in Rostoharjem od mariborskega Maratona. Reprezentanca Zagreba pa so sestavljali večinoma člani ZPK (Zagrebački plivački klub), ojačeni s prsim plavcem Grkiničem in waterpolistom Seilerjem od sušaške Viktorije. Rezultati tekmovalja so naslednji:

100 metrov hrbtno gospodje: 1. Vilfan (L) 1:16,2, 2. Schell (L) 1:19,9, 3. Tuškan (L) 1:22,2, 4. Suljić (Z) 1:24,2. — Vilfan vodi takoj od starta. Schell se pri drugem obratu odtrga od Tuškana in pride sigurno kot drugi na cilj.

100 metrov prsto dame: 1. Grošelj Mara (L) 1:17,2, 2. Dragič Mara (Z) 1:20, 3. Košir Asta (Z), 4. Šiška (L) 1:21,2. — Grošljeva se kmalu odtrga in sigurno zmagala. Radi malomarnosti sodnikov je ostala Koširjeva brez izmerjenega časa.

100 m prsto dame: 1. Binder Avgusta (L) 1:40,4, 2. Dvorak Vera (Z) 1:42, 3. Sine Saša

(L) 1:44, 4. Slezinger (Z). — Ljuta borba med odlično Binderjevo in Dvorakovo, ki jo prva šele v finishu odloči v svojo korist.

200 m prsto gospodje: 1. Vilfan (L) 2:30, 2. Defilipis (Z) 2:29,9, 3. Schell (L) 2:40, 4. Panjković (Z). — Mladi Defilipis se je držal Vilfana, ki je plaval precej ležerno. V finishu ga je Vilfan prehitel za udarec roke. Schellu pa se je poznalo pravkar preplavalnih 100 m hrbtno.

200 m prsto gospodje: 1. Cerer (L) 3:00,3, 2. Rostohar (L) 3:06,5, 3. Sotošek (Z) 3:08, 4. Grkinić (Z). — Cerer se odtrga takoj pri startu in doseže odlični čas, ki je za 6 sekund boljši od jugoslovanskega rekorda. Žal ta ne bo priznan, kar ni plaval v predpisanim trikotju.

3x100 m mešano dame: 1. Ljubljana (Binder-Bradač-Grošelj) 4:35,6, 2. Zagreb (Dvorak-Pintar-Košir) 4:50,9. — Ljubljana je zmagala sigurno s 16 m naskoka.

4x100 m prsto gospodje: 1. Ljubljana (Crnet-Ziher-Vilfan-Cerer) 4:24,2, 2. Zagreb 4:33,1. — Ljubljana je plavala boljše od jugoslovanskega rekorda. Vilfan je klub temu, da je bil izmučen od prejšnjih točk, plaval 100 m v 1:03.

Waterpolo Zagreb: Ljubljana 3:3. Ljubljanski vratar Glinhar je izvrstno branil. Zagreb je vodil že s 3:2, nakar je Otruba zabil zadnji gol za Ljubljano tako, da je strel provizorno napravljen preko in se je morala tekma predčasno zaključiti.

Lahkoatletske tekme za prvenstvo države

Trije novi državni rekordi, eden pa izenačen

Ljubljana, 18. avgusta.

Z današnjim dnom so se zaključile zanimive lahkoatletske tekme poedincev za državno prvenstvo, ki so se pričele v petek popoldne. Z današnjim dnom je bil dosežen rekord tako glede udeležbe kakor glede uspehov, četudi je bilo ob priležnosti tekmovalja nekoliko manj gledalcev kakor včeraj. Gledalci so z zanimanjem sledili poteku tekem in so bili z uspehi posameznih atletov zelo zadovoljni in že zato tudi niso štedili z odobravanjem. Pa to tudi upravičeno, kajti postavljani so bili trije novi državni rekordi, izmed katerih moramo najbolj podčrtati krasen uspeh našega odličnega tekača Bručana (SK Ilirija) na 10 km, ter izborni rezultat Mihiča v troskoku (14:05 m). Z uspehi današnjega dne smo popolnoma zadovoljni in z zadovoljstvom lahko čakamo na bodočnost v našem lahkoatletskem sportu. Fantom smo za njihove uspehe zelo hvaležni in če bodo šli po tej poti naprej, bomo tudi na težkih mednarodnih tekmah kmalu odločevali.

Rezultati so naslednji:

1. Tek na 110 m čez zapreke (3 tekme): 1. Ivanovič (C) 15 sek. izenačen jugosl. rekord; 2. dr. Buratović (C) 16 sek.; 3. Ehrlich (Hašk) 16,7. Ehrlich je bil diskvalificiran, ker je podrl štiri zapreke.

2. Tek na 200 m finale (6 tekme): 1. Bauer (PSK) 22,6, 2. dr. Jamnicky (H) 23,0, 3. Mazzi (H) 23,7, 4. Tauber (Makab.) 23,9, 5. Rijavec (Sl. Var.) 24,6. Kovačič je 40 m pred ciljem vsled krčja odstopil, bil pa je v vodstvu.

3. Tek na 400 m čez zapreke (3 tekme): 1. Ivanovič (C) 55,6, 2. Banšček (PSK) 59,3, 3. Dremil (C) 60 sek. (Ivanovič in Banšček sta zrušila po eno zapreko, dočim je zrušil Dremil dve. Ivanovičeva čas je za dve sekundi boljši od jugosl. rekorda, a ne more biti priznan, ker je zrušil eno zapreko.)

Kolesarske dirke „Save“

Ljubljana, 18. avgusta.

Danes je obhajalo Kolesarsko društvo »Sava« pod pokroviteljstvom ustanovnega predsednika g. F. Batjela svoj desetletni jubilej. V to svrhu je priredilo na dirkališču Hermesa v Šiški kolesarske dirkališčne dirke, katerih se je udeležilo lepo število dirkačev iz naše ožje domovine in celo zagrebščani so sodelovali. Program, ki se je začel odvijati nekaj minut po tretji uri, je obsegal 11 točk, ki so bile precej zanimive. Tudi občinstva se je nabralo lepo število, zlasti, če pomislimo, da se je istočasno vršila zelo važna lahkoatletska tekma na igrišču Primorja. Zanimiva je bila zlasti damska dirka na tri kroge, saj vidimo tovrstne dirke pri nas le melokdaj. V naslednjem podajamo podrobne rezultate dirk:

1. Posredni dirki: ki so ga vozili dirkači in dirkačice sodelujočih klubov.

2. Medklubna dirka novincev (4 krogi), 10 dirkačev: 1. Kodrič Franc, »Zarja«, 2:42¹/₂. 2. Zatler Vinko, »Ljubljana«, 2:42¹/₂. 3. Kotar Franc, »Sava«, 2:43. 4. Gregorič Josip, »Primorje«, 2:43¹/₂. 5. Omejc Polde, izven, 2:43¹/₂.

3. Juniorska dirka »Save« (5 krogov), 10 dirkačev. Na cilj so prišli samo 4, ostali so že na progi popadali. 1. Stefančič Ivan, »Sava«, 4:11. 2. Sednjar Anton, »Sava«, 4:11¹/₂. 3. Bizovičar Marjan, »Sava«, 4:11¹/₂. 4. Cotman Janko, »Sava«, 4:12. Padec skupine štirih.

4. Medklubna damska dirka (3 krogi), 5 dirkačice. 1. Čermelj Anica, »Sava«, 2:32¹/₂. 2. Čebular Sonja, »Hermes«, 2:32¹/₂. 3. Pertond Marija, »Primorje«, 2:33. 4. Gec Cita, »Ljubljana«. 5. Čelešnik Mimi, »Sava«.

5. Medklubna dirka juniorjev, 5 krogov, 10 dirkačev. 1. Lavrih Karol (Hermes), 3:28¹/₂. 2. Bričelj Franc (Ljubljana), 3:28¹/₂. 3. Kalan Ivan (Hermes), 3:29. 4. Stefančič Stanko (Ljubljana), 3:29¹/₂. 5. Stefančič Ivan (Sava), 3:30. Sigurna zmagala odličnega Lavriha.

6. Društvena dirka »Save« (20 krogov), 8 dirkačev. 1. Stefančič Ivan 16:13. 2. Bizovičar Marjan 16:13¹/₂. 3. Gjorgijević Franjo 16:14. 4. Cotman Janko 16:14¹/₂.

7. Tek s kolesom za darila (15 kolesarjev). Šahja točka. Vozači so s kolesi v rokah tekli en krog, nato pa na aredi igrišča pobrali šest praktičnih daril.

8. Glavna dirka podzveze Ljubljana. 9 dirkačev; skupina vzi stitnjena vseh 20 krogov. Zmagal odloči končni sport. 1. Trobec Ivan (Hermes), 14:46¹/₂. 2. Kačič Julij (Hermes), 14:46¹/₂. 3. Oblak Janko (Primorje), 14:46¹/₂. 4. Žerjal Oskar (Primorje), 14:47. 5. Gartner Franc (Ljubljana) 14:47¹/₂.

9. Dirka seniorjev (3 krogi), 5 vozačev. 1. Keržič Miha 2:16. 2. Jenko Tone, 2:16¹/₂. 3. Klemenčič Ivan, 2:16¹/₂.

10. Glavna mednarodna dirka. Starta deset dirkačev, med njimi znani junior Prošinek iz Zagreba. Prvi poskus ubega napravil Kačič, so pa

drugi takoj za njim. V šesti rundi vozi Prošinek z Oblakom in Lavrihom. Ti se skušajo odtrgati in vozijo par rund tri do pet metrov spredaj, se pa nato spet zedinijo. Na osmi rundi odstane Stin zaradi defekta na verigi. Na enajsti rundi skoči Oblak in pusti Prošineka na četrto mesto. Kmalu nato brzina, ki je bila doslej zelo visoka, poneha. Gartner zopet skoči v vodstvo in v eni rundi ga spet prehitijo Prošinek. Skupina je še vedno kompaktna. Najzanimivejši tri zadnje runde, kjer igra glavno vlogo Kačič Jule, za njim pa Trobec, kjer zmagala Jule čisto v velikem občinskem aplavzu. 1. Jule Kačič, »Hermes«, v času 13:44¹/₂. 2. Ivan Trobec, »Hermes«, za eno kolesno dolžino. 3. Janko Oblak, »Primorje«, 13:45. 4. Franc Gartner, »Ljubljana«, za kolesno dolžino. Bila je to ena najlepših točk vse prireditve.

11. Motorne dirke na 10 krogov. Startajo le trije motorji, kjer vodi s precejšnjim naskokom Pavle Smrekar. Lovlja se vrši brezuspešno do sedmega kroga, kjer Smrekarju defektira motor, da ga obhena Kavčič in Trampuž. Ta dva vozita do zadnjega s polrundno razdaljo, kjer se plasirata kot prvi Kavčič v času 5 min. 56 sek. Trampuž 5 min. 58 sek., Smrekar 5 min. 64 sek.

Jugoslavija: Poljska 3:2

Katovice, 18. avg. Meddržavna nogometna tekma med Jugoslavijo in Poljsko je končala z zmago Jugoslavije s 3:2, polčas pa je bil zaključen z 2:2.

Maribor: Celje 3:2

Celje, 18. avgusta. c. Tekma med reprezentanca Maribora in Celja je končala s 3:2 z zmago Maribora. Zmaga Maribor ni zaslužil. Njegova igra v drugem polčasu je bila mnogo slabša od Celjanov, ki so pa imeli smolo pred golom. Sodnik ni zadovoljil.

Mariborski sport

Maribor, 18. avgusta.

Na tukajšnjih igriščih ISSK Maribora v Ljudskem vrtu se je vršil danes prvi teniški turnir med reprezentanco Subotice, oziroma klubom Beloplavih in SSK Mariboru. Zmagali so Mariborčani v razmerju 5:0. Posamezni rezultati so sledeči: Gospodje posamezno: Račman I. (Subotica): Albanež (Maribor) 2:6, 4:6; Račman I.: Korenčan (M) 3:6, 0:6; Račman II. (S): Škapin Vasko (M) 2:6, 0:6 (najboljši rezultat); Račman II.: Tončič (M) 5:7, 0:6. Gospodje double: Škapin-Albanež (M): Račman I. in Račman II. (S) 6:2, 6:1. Od Mariborčanov sta bila v singlu najboljša Škapin in Korenčan. Gosta sta predvajala srednjo igro, dasi so začeli prav dobro.

Stavka v Bonačevi papirnici

Kakor je že nedeljski »Slovenec« poročal, je v Bonačevi papirni tovarni na Količevem v soboto popoldne izbruhnila splošna stavka. Naknadno smo izvedeli, da je bil neposreden povod za stavko odlok vodstva tovarne, ki je brez navedbe tehtnih razlogov odslovilo delavca Franca Bukovca, ki se je največ trudil, da bi delavstvo organiziral v Jugoslovanski strokovni zvezi, česar vodstvo tovarne, kakor čujemo, ni odobraval. Delavstvo je danes vse združeno v Jugoslovanski strokovni zvezi in je korporativno zapustilo delo, ker je smatralo, da odpust njihovega tovariša in organizatorja ni pravičen. To je bil le neposreden

povod za delavsko gibanje. Pravi vzroki pa so mnogo globlji. Ni naša dolžnost, da jih odkrivamo, pač pa porabimo to priliko, da naprosimo javno g. inženjerja Barago, šefa Inspekcije dela, da naj izvede strogo preiskavo in zasliši delavstvo samo, ki ničesar bolj ne želi, kakor da obrazloži predstavniku oblasti dejanski položaj v tovarni. V obratnih prostorih vlada popoln mir. Do kakšnih incidentov ni prišlo in je solidarnost in obnašanje delavstva vzorno. Tudi okoliško prebivalstvo stoji brez izjeme za delavstvom in tudi pričakuje skorajšnjega obiska predstavnikov oblasti.

Blagoslov novega oddelka Zdravst. doma v Mariboru

Maribor, 18. avgusta.

V Zdravstvenem domu se je vršila danes popoldne slovesna blagoslovitev in otvoritev novega oddelka za zdravstveno zaščito mater in otrok. Slovesnost se je izvršila v najožjem okviru brez velikega hrupa, ki je sicer pri nas ob takih prilikah običajen, vendar pa je lepo in dostojno podčrtala važnost dogodka in pomen nove ustanove. Ob 11 so se v poslopiju Zdravstvenega doma v Koroski ulici zbrali stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek, podžupan Rudolf Golouh, vršiteljica dolžnosti ravnateljice Higijenskega zavoda v Ljubljani gospa dr. Valentincič-Petrovič, zastopnik banske uprave inšpektor dr. Jurečko, zastopnik okr. načelstva dr. Zorjan, ravnatelj splošne bolnišnice dr. Vrečko, vodja mestnega fizikata nadsvetnik dr. Novak. Sprejel jih je šef zavoda dr. Vrtovec z osebjem ter jim izrekel prisrčen pozdrav. V imenu banske uprave je čestital Zdravstvenemu zavodu na novi pridobitvi dr. Jurečka, nakar je izvršil msgr. Umek blagoslovitev. Sledil je ogled novega oddelka, ki s svojimi lepimi, krasno opremljenimi prostori najlepše dokazuje, da bo svoji svrhi uspešno služil. Navzoči so si nato ogledali pod vodstvom dr. Vrtovca tudi ostale prostore Zdravstvenega doma.

Obrtniško zborovanje v Kamniku

Kamnik, 18. avg.

Danes popoldne so se sestali v Kamniku obrtniki iz kamniškega okraja k velikemu stanovskemu zborovanju, ki je bilo združeno s proslavo 15-letnice Obrtnega društva za kamniški okraj. Zborovanje je bilo ob 10. uri v dvorani gasilskega doma, kamor so prikorakali udeleženci s kolodvora z godbo na čelu. Najprej je predsednik društva g. Ernest Škof otvoril jubilejni občni zbor, pozdravil zborovalce in goste, imenoma okr. načelnika g. Kosija, župana g. Kratnarja, predsednika zveze obrtnih društev g. Rebeke, zastopnika zbornice za TOI g. Vrečarja, kamniškega dekana g. Riharja itd., nato pa je podal kratek pregled društvenega delovanja v 15 letih in zasluge prvega predsednika Ivana Pojaka, katerega je občni zbor izvolil za častnega člana in mu podelil lepo izdelano diplomu. G. Polak se je v lepih besedah zahvalil za odlikovanje, nato pa je tajnik g. Albin Justin podal izjerno tajniško poročilo. Nato so čestitali društvu k jubileju in uspehu njegove požrtvovalne delavnosti v prid obrtnemu stanu v kamniškemu okraju gg. zastopnik Zbornice za TOI Ivan Vrečar, predsednik zveze Obrtnih društev Rebek, župan g. Kratnar, dekan g. Rihar, okrajni načelnik g. Kosi in v imenu kamniških obrtnih združenj g. Miha Mejač.

Po zaključku občnega zbora je bilo obrtniško zborovanje na katerem so govorniki gg. Vrečar, Rebek, Iglič, Franc Peterlin in drugi razpravljali o tekočih stanovskih zadevah. Zborovanje je trajalo nad 2 uri. Izvajanja govornikov so našla med zborovalci velik odmev in živahno komentiranje.

Stavka zdravniških volonterjev v bolnišnici

Ljubljana, 18. avgusta.

V ljubljanski bolnišnici je izbruhnila nenavadna kriza. 22 mladih doktorjev medicine, ki so bili zaposleni brezplačno kot stažisti in volonterji, je namreč stopilo v stavko. Ti mladi zdravniki so med seboj dobro organizirani, njihov nastop pa je popolnoma upravičen. Po zakonu mora sicer vsak diplomiran medicinalec služiti eno leto brezplačno v bolnišnici kot stažist, toda v ljubljanski bolnišnici se je zadnja leta razpasla navada, da uporabljajo mlade zdravnike še delj, kakor eno leto in tako so med stavkajočimi mladimi zdravniki tudi taki, ki služijo že več kakor dve leti brezplačno v bolnišnici. Zakon narave pa je tak, da mora vsak človek jesti in tudi zdravnik, posebno če je mlad, ne more živeti od vode in zraka. Mladi zdravniki zahtevajo predvsem, naj se jim dovoli brezplačna hrana in stanovanje ter naj se jim omogoči možnost napredovanja in nastavitve. Po zakonu mora namreč imeti vsaka bolnišnica na vsakih 25 bolnikov enega zdravnika. Do tega idealnega stanja ljubljanska bolnišnica seveda še dolgo ne bo prišla, vendar pa ima možnost, da nastavi vse dosejdanje brezplačne volonterje ali pa jim da vsaj tisto, kar jim nudijo vse druge bolnišnice v državi, in to celo v Celju in Mariboru, namreč brezplačno hrano in stanovanje. 22 zdravniških volonterjev je v bolnišnici opravljalo brezplačno ogromno delo in ta stavka se bo občno poznala v bolniški službi, če bo dolgo trajala.

Belgrad, 18. avgusta. b. Reprezentanca Sofija: Jugoslavija 1:0 (1:0).

Staro železo

in vse druge kovine kupuje na drobno in vagono Fr. Stupica, zaloga vsakovrstne železnine, poljedelskih strojev, čebelar-skih potrebščin, razstreljiv itd., Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (I)

Šolajte se domal

Moderne jezike, trgovske predmete, stenografijo, strojepis itd nauči temeljito in hitro doma potom dopisovanja Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2/II. Pišite po pojasnila. (u)

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 18. avgusta.

Ranjenec pred sodnijsko palačo. V noči na danes se je pojavil pred sodnijsko palačo čuden svet. Obloke je imel raztrgano in razcefrano, iz več ran pa mu je na debelo curčila kri. Stražnik, ki čuva Delniško tiskarno, ga je ustavil in mož se je šele tedaj zavedel, da je ranjen. Stražnik je poklical reševalni avto, ki je ranjenca prepeljal v bolnišnico. Gre za 34 letnega Skofljecana F. M. Ta je v Zgornji Šiški v neki gostilni zašel v prepri in so ga njegovi vinski bratci večkrat pobožali z nožem. K sreči so vse rane lažje značaja.

Nesreča na Podutiku. Popoldne je prišlo na Podutiku do hujše nesreče. Na znanem klancu je padel s kolesa 23 letni zidar Janez Peterlin iz Podgore pri Ljubljani. Potolkel se je močno po glavi, tako da je obelzel nezvesten. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Za bana se je izdajal. Pred dnevi je ljubljanska policija izročila sodišču 40 letnega J. P., ki je bil sicer slabše obločen, vendar pa je hodil po deželi in se tam izdajal za nič manj in nič več kakor za bana dravske banovine. Ljudje so sicer malo strmeli, ko so videli najvišjega predstavnika oblasti v Sloveniji v sturani obleki, vendar pa mu seveda nihče ni zaupal. Na sodišču so spoznali, da je mož slaboumen, vendar pa še vedno dovolj prebrisan za razne male goljufije. Ker slaboumenža sodišče ne more kaznovati, so moža izpustili.

Mariborski drobiž

Maribor, 18. avgusta.

Socijalisti so imeli danes dopoldne shod na unionski dvorani, za katerega so že dolgo delali reklamo. Zbralo se je okrog 300—400 ljudi. Zborovanje je vodil Jelen, govorila pa sta Petjan in Erzen. Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, v kateri pledirajo mariborski socijalisti za čimprejšnjo ustanovitve socijalistične stranke za Jugoslavijo.

Gasilski tečaj. Zupa Maribor desni breg je priredila danes dopoldne v Studencih v Špуреjevi dvorani tečaj, ki se ga je udeležilo 11 včlanjenih društev. Iz župe levi breg sta bili zastopani na tečaju četi Maribor in Kamnica. Predaval je vodja požarnikov iz drž. želez. delavnice Kessler o plinski obrambi, gasilski taktiki in nastopu pri požarih.

Uspela sportna propaganda. Maratonci so priredili v Rušah v soboto zvečer težkoatletski nastop v rokoborbi in boksu. Nastopilo je 12 parov rokoborcev in 2 para boksarjev na vrtu gostine Magdič. Za prireditve je vladalo izredno zanimanje ter so Rušani obirali vrt docela napolnili. Presenetili so pri nastopih zlasti agilni rokoborci iz Ruš, ki so položili na lopatice marsikatero zmaga sigurnega prvaka. Vidi se, da ima Maraton izvrstne naraščaj, ki bo v jugoslovanski težki atletiki v najkrajšem času igral odločilno vlogo. Nastop je bil nekaka predvaja za težko borbo, ki čaka Maratonce v skorajšnjem državnem prvenstvu, katero se bo vršilo hkrati v Mariboru, Zagrebu, Subotici in Sarajevu. Sodili so Kebrici, Drož in Sapec.

Smrt blage žene. V najlepši dobi 44 let je pokosila smrt gospo Marijo Jakop, trgovko in hišno posestnico. Bila je blaga žena in mati, ki so jo spoštovali in ljubili vsi, ki so jo poznali. Pokopali jo bodo jutri v ponedeljek ob 16 na mestnem pokopališču na Pobrežju. Naj počiva v miru, žalujoci nam še iskreno sožalje.

Veliko zanimanje za Sv. Tri kralje. Danes se odvarja na Pohorju nova planinska postojanka pri Sv. Treh kraljih. V Mariboru je vladalo za otvoritev nove kočje izredno zanimanje ter je odpovalo jutraj v Sl. Bistrico nad 300 ljudi.

Gorelo je v Račah pri posestniku Ferdinandu Kuhecu. Plameni so uničili gospodarsko poslopje, vredno 20.000 Din.

Zaščitno cepljenje svinj

Beograd, 18. avgusta. V veterinarskem oddelku kmetijskega ministrstva pripravljajo uredbo o tako imenovanem istočasnem zaščitnem cepljenju svinj proti svinjski kugi. To cepljenje bo organizirano povsod, kjer bo to potrebno, tako da se bodo lahko s njim koristili tudi najsiromakejši živino-rejci. Cepljenje ne bo prislino, temveč fakultativno, tako da bodo lastniki, ki se ne bodo hoteli z njim koristiti, sami nosili škodo od morebitnega kasnejšega obolenja svojih svinj za svinjsko kugo. Cepljenje se bo vršilo po občinah, ki bodo cepivo naročile na svoj račun po potrebi in na osem mesečni kredit, denar za troške bodo po občine naknadno izterjale od lastnikov, ki jih bodo izplačali v roku osmih mesecev. Kmetijsko ministrstvo oziroma banska uprava bo nosila troške za potovanje in delo veterinarjev. Razvrstitev cepljenja po občinah bodo izvršile banske uprave na predlog sreskih načelnikov.

Neki arhitekt je zgradil hotel. Prijatelj ga vpraša: »Kako se bo imenoval hotel?«

Pri kaj letnih časih,« je odgovoril arhitekt.

»Kaj, saj imamo vendar samo štiri letne čase?«

»A kaj je — mrtva sezona?«

Umri nam je blaga soproga, nad vse dobra mati, teta in sestra, gospa

MARIJA JAKOP

trgovka in hišna posestnica

Po dolgem in mučnem trpljenju je v Vsemogočni poklical v 44. letu starosti v soboto ob pol 22 k sebi.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek 19. avgusta ob 16 na mestno pokopališče na Pobrežju. Sv. maša zadušnica se bo brala 21. avgusta ob 7 v Magdalenski cerkvi.

Maribor, dne 18. avgusta 1935.

Zalužoji soprog in hčere.